

Volume III (2017)

M. PLUTARKHOS, *Gracchus Kardeşler*. İstanbul 2001.

Belge Yayınları, 120 sayfa. ISBN: 9753442432

Necmettin ERAYDIN

Libri: Kitap Tanıtımı, Eleştiri ve Çeviri Dergisi'nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Volume III: Ocak-Aralık 2017) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Atıf Düzeni: N. Eraydın, *Gracchus Kardeşler*. Yazar: M. Plutarkhos, *Libri* III (2017) 37-39. DOI: 10.20480/lbr.2017006

Geliş Tarihi: 28.02.2017 | Kabul Tarihi: 24.03.2017

Elektronik Yayın Tarihi: 29.03.2017

Editörya: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

**M. PLUTARKHOS, *Gracchus Kardeşler*. İstanbul 2001.
Belge Yayınları, 120 sayfa. ISBN: 9753442432**

Necmettin ERAYDIN*

Antikçağ yazarlarından günümüze kadar pek çok yazarı etkilemiş olan ve yazdığı kitaplarıyla Antik Hellen ve Roma dünyası başta olmak üzere Mısırlılar ve Persler hakkında da kısıtlı olan bilgi dağarcığımızı yenilememizi sağlayan Plutarkhos (MS 46-120) Hellence'yi kullanma biçemi ve eserlerindeki konu çeşitliliği bakımından diğer antikite yazarlarından kolaylıkla ayırt edilebilmektedir. Farklı temalı 60 denemeden oluşan *Moralia* (Ethika /ἠθικά) adlı eseri yanında en tanınan eseri karşılaştırmalı olarak 44 Romalı – Hellen kişiliğın yaşamını tanıttığı biyografi türündeki tarih kitabı *Vitae Parallelae* (Βίοι Παράλληλοι) "*Paralel Yaşamlar*"dır. Yitik üç yaşam öyküsü ve eşleştirilmemiş dört önemli kişiliğın bütünleştiğı bu kitabında Plutarkhos tarihsel olarak biyografik geçmişlerini aydınlatmaya çalıştığı figürlerin eylemlerini yargılamak amacıyla olmamış, eleştirel bakış açısını yansıtmadan bu kişiliklerin olduğu gibi betimini yaparak yorumu okuyucuya bırakmak istemiştir.

Belge Yayınları tarafından 2001 yılında basılıp Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Balkan Dilleri ve Edebiyatları Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Se-ma Sandalcı tarafından dilimize çevrilen *Gracchus Kardeşler* adlı kitapta Plutarkhos'un söz konusu biyografi dizisinden Gracchus kardeşler ile Agis ve Kleomenes'in yaşam öyküleri ve karşılaştırma bölümünün Hellence'den Türkçe'ye çevirisi ve kapsamlı bir yorumlaması bulunmaktadır.

Yazar, kitabın çevirisinde izlenen teknik detayları aktardığı *Önsöz* (V-VI) kısmında Plutarkhos'un yazım yöntemi ve amacı hakkında bilgiler vermekte

---

* Öğr. Gör., Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Eskişehir.
neraydin@anadolu.edu.tr

devamında ise yazarın kişisel görüşleriyle derlediği kitabının öznesi konumundaki tarihsel figürlerin biyografileri ve kentin kuruluşundan Gracchus Kardeşler'in politik arenaya çıkışlarına kadar geçen sürede Roma'daki sınıf savaşları, sebepleri ve kazanılan haklar konusunda kısa bir özetle konuya giriş yapmaktadır. Ancak *Giriş* (1-8) kısmından önce yazar Plutarkhos'un aynı diziden Türkçe'ye çevirileri yapılmış diğer kitaplarının künyelerini vererek okuyucunun zihnini açık tutmak istemektedir. Kitap genel olarak bir *Önsöz* (V-VI) (*Prooimion*), tarihsel olayların iki kardeşin isminin altında tek tek irdelenerek art zamanlı bir yöntemle anlatıldığı *Tiberius ve Gaius Gracchus* (11-101) isimli birinci ana bölüm, *Agis-Kleomenes ve Gracchus'ların Karşılaştırılması* (103-113) (*Synkrisis*) başlığını taşıyan ikinci ana bölüm ve eser içindeki referansların belirtildiği *Dipnotlar* (115-120) isimli kısımdan oluşmaktadır.

Eserin *Giriş* (1-8) kısmından sonra *Tiberius ve Gaius Gracchus* (11-101) isimli birinci ana bölümde metnin Türkçe çevirisi Hellence aslıyla karşılıklı olarak verilerek, bir yandan da metin dipnotlarla zenginleştirilerek okuyucunun olası tarihsel ve filolojik bilgi eksikliklerinin kapatılmasına çalışılmaktadır. Ayrıca Kardeşlerin, Roma'nın sosyo-kültürel ve sosyo-politik yaşamına katkılarının zikredilmesinden önce aile geçmişleri ve mizaçları üzerinde bazı saptamalar yapılmaktadır. *Tiberius Gracchus* (17-59) alt başlığı altında ise karakterin tarihsel vizyonu ve misyonu ele alınmakta, ayrıca Roma'nın sosyal yaşamı gözler önüne serilmeye çalışılmaktadır. Yine diğer alt başlık olan *Gaius Gracchus* (61-101)'ta kardeş Gaius'un pleblerin sosyal konumunu sağlamlaştırmak ve ağabeyi Tiberius'un yarım kalan işlerini hayata geçirmek için vermiş olduğu mücadele irdelenerek sosyolojik bir analize girilmektedir. Sınıflar Savaşı tarihinin bilinen belki de en eski ve en ünlü simalarından olan Gracchus Kardeşler'in tarihin seyrini değiştiren ve sosyal çalkantılara yol açan faaliyetlerinin çağının egemen sınıfı patriciler eliyle zorla bastırılmasının kısa bir özeti niteliğini taşıyan bu bölümün ardından *Agis-Kleomenes ve Gracchus'ların Karşılaştırılması* (103-113) bölümüne geçilmektedir. Plutarkhos, Gaius ve Tiberius'un ayrı ayrı Roma toplumuna kazandırdıkları ve ölümleri ile Sparta için Agis ve Kleomenes'in yaptıklarını peşi sıra vermek yerine karşılıklı anlatımı yeğlemekte, kişisel özelliklerinin etkinliklerine ne denli sinmiş olduğunu sezebilmemize imkan veren ipuçlarıyla canlı bir kompozisyon sunmaktadır.

Hem Filoloji disiplini hem de Klasik Sosyoloji Tarihi alanında çalışma

yürütenlere kılavuzluk edebilecek mahiyette özenli bir çalışmanın ürünü olan bu çeviri eser, ayrıntılı notlarıyla yavan bir çevirinin çok ötesine geçmekte, *Paralel Hayatlar* biyografi dizisinin dilimize çevrilen diğer eserleri arasında bir başvuru kaynağı olarak kendine haklı bir yer edinmektedir.